

**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

Prawa autorskie, licencje

Wyjaśnienie pojęć oraz tezy do dyskusji

Michał Rad

15.11.2018

- Utwór
- Prawa autorskie, majątkowe i osobiste
- Licencja
- Dozwolony użytek

Utwór

- każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.
- program komputerowy to także utwór

Prawo autorskie

Ma chronić twórców utworów!

Dzieli się na prawo:

- Osobiste (niezbywalne prawo do wiązana danego utworu z jego twórcą, autorem)
- Majątkowe (prawo do czerpania zysków z utworu i rozporządzania nim)

Copyright

- Historycznie – najpierw były to prawa do kopiowania (drukowania) książek – ograniczały możliwość „nieautoryzowanego” druku
- Nadane przez rządy, dawały prawa autorom na określony czas (zwykle do śmierci autora + 50~100 lat)
- Mają zapewnić rekompensatę za pracę „prawo do bycia wynagrodzonym”
- Prawa te są terytorialne

Copyright

- *When passing the first law in 1791 in the French parliament, it was asked whether honour and fame were not enough, and why would there still be need for a law to protect the creator. This was replied with the classical words that, in order to be able to enjoy the honour and fame, the creator too has to eat at least 365 times a year.*
(<http://lexia.fi/2013/09/16/copyright-critique-now-and-then/>)

Copyright

- Prawo autorskie nie chroni idei, a jedynie jej utrwalenie lub ekspresję.
- W zamierzeniu prawo to nie ograniczało w żaden sposób wolności użytkownika (nabywcy)

Licencja

- Licencja oprogramowania – umowa na korzystanie z utworu jakim jest aplikacja komputerowa, zawierana pomiędzy podmiotem, któremu przysługują majątkowe prawa autorskie do utworu, a osobą, która zamierza z danej aplikacji korzystać.

Licencja

- Po co licencje?
- Wynikają z prawa autorskiego

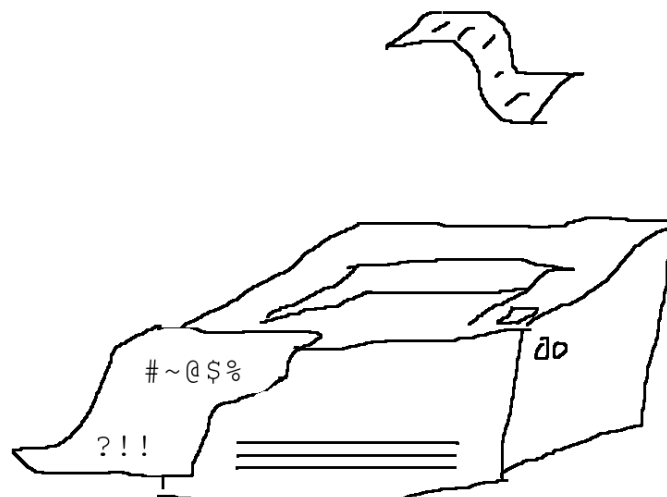
Jakie są problemy?

- Łatwość powielania – potencjalna trudność w „rozporządzaniu” utworem jakim jest program

Dozwolony użytek

- Dozwolony użytek (ang. fair use) – w prawie własności intelektualnej ograniczenie monopolu właściciela praw autorskich lub patentowych polegające na zezwoleniu na korzystanie bez konieczności uzyskiwania jego zgody z już rozpowszechnionego utworu pod ściśle określonymi warunkami i w ściśle określonych sytuacjach.

Dawno temu – historia z drukarką

Drukarka Stallmana

- **Richard Stallman** - Richard Matthew Stallman (znany też jako **rms**, ur. 16 marca 1953 w Nowym Jorku) – haker i jeden z twórców ruchu wolnego oprogramowania, założyciel projektu GNU oraz, z inspiracji Richarda Greenblatta[1], Free Software Foundation, współtwórca licencji GNU GPL, jeden z twórców wielu kluczowych programów takich jak edytor Emacs, kompilator GCC czy debugger GDB. Ustalił ramy moralne dla swojej wizji ruchu wolnego oprogramowania, jako alternatywy dla programów o zamkniętym kodzie.

Wyjaśnienie

- Haker (ang. hacker) – osoba o bardzo dużych, praktycznych umiejętnościach informatycznych (lub elektronicznych), która identyfikuje się ze społecznością hakerską. Hakerzy odznaczają się bardzo dobrą orientacją w Internecie, znajomością wielu języków programowania, a także świetną znajomością systemów operacyjnych, w tym zwłaszcza z rodziny Unix (GNU/Linux, BSD itp.).
- Społeczność hakerów tworzą grupy programistów, którzy dzielą się kodem źródłowym, wymieniają osiągnięcia i uczą się wzajemnie "sztuczek" lub lepszych sposobów programowania. "Hakowanie" w tym znaczeniu nie ma dla nich żadnego negatywnego wydźwięku, co więcej, oznacza sprytne i użyteczne rozwiązywanie problemów związanych z komputerami.

GNU

- GNU to uniksopodobny system operacyjny złożony wyłącznie z wolnego oprogramowania (Gnu is Not Unix). Także nazwa projektu zakładającego stworzenie takiego systemu
- Free Software Foundation (Fundacja Wolnego Oprogramowania) – najważniejsza instytucja sponsorująca Projekt GNU,
- GNU GPL – licencja na której rozpowszechniane jest Wolne oprogramowanie

Licencja GNU GPL

- Opiera się na czterech wolnościach:
- wolność uruchamiania programu w dowolnym celu (wolność 0)
- wolność analizowania, jak program działa i dostosowywania go do swoich potrzeb (wolność 1)
- wolność rozpowszechniania niezmodyfikowanej kopii programu (wolność 2)
- wolność udoskonalania programu i publicznego rozpowszechniania własnych ulepszeń, dzięki czemu może z nich skorzystać cała społeczność (wolność 3).

Wolność czy prawa autorskie?

Jako głos w dyskusji:

- <https://www.gnu.org/philosophy/freedom-or-copyright.html>
- DRM - Digital Rights Management (albo Digital Restriction Management – jak twierdzą niektórzy)

Ale czy to wszystko nas dotyczy?

- Pracowników ale także i studentów dotyczy:
„Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji w Akademii Górniczo – Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie”

Czy to znaczy, że w internecie „można wszystko”?

Na pewno nie, ale:

- Czy nie da się zarabiać inaczej niż ograniczając wolność odbiorców?
- Czy „prawo autorskie” na pewno chroni przede wszystkim autorów?
- Na pewno jest o czym dyskutować...